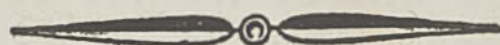
KURENDA

Przemyskiego Konsystorza biskupiego o. ł.

IV.

R. 1875.



Communicamus Vobiscum VV. Fratres ac Filii Charissimi celeberrimam Allocutionem Sanctissimi Domini Pii PP. IX. ad S. R. E. Cardinales die 15. Martii a. c. in Aedibus Vaticanis habitam, quae eo majori gratitudine excipiendae est, cum per illam evectio Primatis et Archi-Episcopi Gnesnensis et Poznaniensis ad dignitatem Cardinalitiam orbi catholico annuntietur:

Nr. 64. praes.

Sanctissimi Domini Nostri Pii, Divina Providentia Papae IX. Allocutio habita die 15. Martii 1875. ad S. R. E. Card nales in aedibus vaticanis.

Venerabiles Fratres! Curarum nostrarum partem esse agnoscentes his praesertim miserrimis temporibus Vestrum Ordinem amplissimum praestantibus augere viris, qui Nobis auxilio sint in universae Ecclesiae procuratione, ad hoc implendum munus animum nostrum convertendum existimavimus. Vellemus quidem hoc exequi veteri et solemni ritu, quem Ecclesiae dignitas postulat, sed id non patitur acerbitas temporum, quae tanta jam est, ut ne deplorandi quidem Ecclesiae mala facultatem liberam Nobis esse velle demonstret. Non miramur quod qui vetere errore et odio ab Ecclesia dissident, id assequi praesumant, sed quod in hac misera Italia, in qua suprema veritatis cathedra divina dispensatione est constituta, ii qui filii erant in Ecclesiae hostes conversi perniciem Ecclesiæ ipsius, quae a ruina humanae societatis sejungi non potest, tum voluntate sua, tum externo impulsu permoti moliantur ac struant, id quidem dolenter et imo ex corde ingemiscimus. Ex hac molitione profluxere tot illi deplorabiles ausus, qui jura libertatem, res et ministros Ecclesiae inique laeserunt, et quorum diuturno jam ex tempore spectatores ad vim propulsandam impares esse cogimur: profluit etiam et promovetur in dies malum illud longe gravissimum, quo nihil tot animabus et humanae societati funestius, corruptio scilicet juventutis, qua corruptione ad praesentia mala in futuras etiam generationes propaganda contenditur. Omnibus enim institutis, quae ad juvenes erudiendos spectant, ab Ecclesiae vigilantia in hoc catholici Orbis centro subductis, juvenes a prima aetate qua virtutis aut vitii semina tenaciter haerent, scholas civili potestati subjectas celebrare ex-

presse coguntur, ubi eorum mentes et corda nulla fidei et religionis ratione habita, juxta hujus saeculi placita et sapientiam informantur cujus amarissimos fructus omnis nunc terra experitur.

Cum porro ipsa pariter institutio eorum, qui in sortem Domini vocati sunt, tot regulis de ratione studiorum ad arbitrium impositis implicetur, magis magisque in dies arduum illis efficitur hoc curriculum emetiri, ideoque perpauci jam existunt, maxime post infaustam de militari delectu legem, qui in clerum possint adscribi.

Quo autem luculentius pateant hostium nostrorum consilia, quædam etiam nuper documenta prodiere, quibus animus additur presbyteris & inferioribus clericis, qui Episcopis aliisque Præsulibus contumaces obsistant, iisque præsidii spes & tutelae proponitur adversus sententias & decreta, quae in eos forte latura sit episcopalis auctoritas.

Quid plura? Ipsa divini verbi praedicatio & sermonum nostrorum evulgatio infestis actibus politicae potestatis percellitur: leges exhinc pœnales denunciantur adversus eos, qui, sive typis, sive aliter verba a Nobis prolata, & acta hujus Apostolicae Sedis in vulgus ediderint, quoties in hisce ex eorum sententia qui talia minitantur, aliquid inesse videatur adversum civilibus institutis ac legibus. Scilicet per ejusmodi minas in aperto ponitur, quaenam mens et vis fuerit quibusdam legibus, quae simulata obsequii specie ad fucum faciendum fidelibus nostram libertatem et dignitatem tueri videbantur, et magis magisque ostenditur quam necessaria sit Nobis suprema ac plena potestas nullius ditioni aut arbitris obnoxia, qualem divina providentia romanis Pontificibus contulit, ad spirituale ministerium in universo orbe expedite ac libere exercendum.

Interim comminatio illa eo intendit, ut supremi veritatis Magistri vox ipsa comprimatur ac late manare non possit, vox, quae divino jure ad commune societatis bonum in universum orbem emittitur, quaeque circumscribi aut cohiberi non potest quin etiam omnium fidelium jura violentur. Cogitent qui Ecclesiam tantae huic servituti subjiciunt, sese divini judicii severitatem in se ipsos provocare, eoque duriores vicissim experturos dominos, et graviora tyrannidis juga, quo benignior erat Matris auctoritas, quam injectis vinculis rejecerunt.

Nec vero satis est Ecclesiae oppugnatoribus earum rerum acerbitas, quas memoravimus, sed ad novas etiam parandas causas dissidiorum, et perturbationum in ipsa Fidelium conscientia eorum conatus conversi fuere. Nuper enim in extera regione quibusdam scriptis in publicam lucem vulgatis, quibus Vaticani Concilii decreta in laevam partem detorquebantur, id spectabatur, ut in successoribus nostris eligendis Senatus vestri libertas violaretur, atque ut in ea re, quae tota ordinis ecclesiastici est, magna pars civili potestati tribueretur. At Deus misericors, qui praeest et consulit Ecclesiae suae, provide effecit, ut fortissimi ac spectatissimi Germanici Imperii Episcopi illustri declaratione edita, quae in Ecclesiae fastis memorabilis erit, erroneas doctrinas et cavillationes hac occasione prolatas sapientissime refellerunt, et nobillissimo trophaeo veritati erecto Nos et universam Ecclesiam laetificarent. Dum autem amplissimas laudes coram vobis et Catholico orbe praedictis Episcopis universis ac singulis tribuimus, praeclaras eas declarationes et protestationes, ipsorum virtute, gradu ac religione dignas, ratas habemus, easque Apostolicae auctoritatis plenitudine confirmamus. Dissipet Divina Clementia consilia inimicorum,

et mitigans Nobis a diebus malis hereditatis suae recordetur, ostendatque, non esse prudentiam, non esse sapientiam, non consilium contra Dominum. Hoc ut ex votis feliciter contingat, sacrificemus in humilitate et fervida deprecatione sacrificia justitiae. „*Deus noster justus et pius est, et sicut perseverantibus in pravitate districtus est, ita conversis misericors. Ad ipsum ergo tota mente contriti cordis ejulatione curramus, ab ipso ereptionis nostrae solatia postulemus, qui quoniam benignus et mitis est, si nos a malis nostris emendatos sua viderit mandata diligere, et hic potens est nos ab hoste defendere, et in futuro aeterna nobis gaudia praeparare. (S. Gregorius M.)*

In his vero tantis tribulationibus, quoniam quo saevior est dimicatio, eo major ductorum ac militum cooperatio virtusque in acie requiritur, constituimus, Venerabiles Fratres, in nostrum Sanctaeque Romanae Ecclesiae Senatum hodierna die ad Dei gloriam et Ecclesiae utilitatem sex praestantissimos viros cooptare, scilicet Venerabiles Fratres *Petrum Gianelli*, Archiepiscopum Sardianum Congregationis Concilii Secretarium, *Miecislaum Ledochowski*, Archiepiscopum Gnesnensem et Posnaniensem, *Johannem Mac-Closkey*, Archiepiscopum Neo-Eboracensem, *Henricum Eduardum Manning*, Archiepiscopum Westmonasteriensem, *Victorem Augustum Dechamps*, Archiepiscopum Mechlinensem, et Dilectum Filium *Dominicum Bartolini*, Protonotarium Apostolicum, Congregationis Sacrorum Rituum Secretarium, qui omnes profecto, sive Episcopali munere magna cum laude zeli, fortitudinis, prudentiæ doctrinaeque gesto, sive gravissimis in tuenda Ecclesiae causa persecutionibus singulari virtutis et invicti animi exemplo toleratis, sive in hac Urbe sedula diuturna probatissima opera Sedi Apostolicae novatà, hac honoris amplitudine sese dignos exhibuerunt. Qua in re illud Nobis jucundissimum est, quod nobillissimis etiam Ecclesiis, ex quibus sacrorum Antistites elegimus, et exornamus, certum ac sincerum amoris ac studii testimonium praebere possimus.

Praeter autem hos sex memoratos Cardinales, ad Omnípotentis Dei gloriam creare intendimus alios quinque Cardinales, quos tamen justis ex causis in pectore reservamus, arbitrio nostro quandocumque evulgandos; ac si Sanctam hanc Sedem Deo disponente viduari contigerit, antequam ipsi evulgentur litteris Nostris Testamento adjectis ii declarabuntur, eosdemque jus activae ac passivæ electionis in Succesore Nostro eligendo Vobiscum habere Apostolicae Nostrae auctoritatis plenitudine volumus, statuimus atque decernimus.

Quid Vobis videtur?

Auctoritate Omnipotentis Dei, Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli ac Nostra creamus Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteros Cardinales:

Petrum Gianelli,
Miecislaum Ledóchowski,
Johannem Mac-Closkey,
Henricum Manning,
Victorem Dechamps,

Diaconum vero Dominicum Bartolini
cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alios autem quinque in pectore reservamus, prout supra expressimus evulgandos eosque jure supramemorato gaudere edicimus et confirmamus.

„In nomine Patris † et Filii † et Spiritus † Sancti. Amen."

Praestantissimum hocce argumentum paternae Vicarii Christi Domini propensionis erga afflictissimam patriam Nostram et ecclesiam Polonam in Capite Primatis sui patientem, ineffabili replet Nos solatio. Confidimus sane, quod et corda Vestra Charissimi Fratres sublevabit ad sustinendas pro fide et ecclesia persecutiones, atque charitatem et adhæsionem ad Sanctissimum Dominum Pium PP. IX. augebit.

Premisliae, die 5. Aprilis 1875.

Nr. 36. præs. Invocationi: „Mater Cordis Jesu" conceduntur indulgentiæ.

Anno elapso permotos Nos vidimus in causa invocationis in lingua gallica „Notre-Dame du Sacré Coeur" a Confratribus devotae Societatis Issoduni existentis usitatae preces Sanctitati Suae substernere, obsecrando, ut invocatio ista in polonicam linguam versa per „Matko Serca Jezusowego" comprobetur et indulgentiis supradictae invocationi concessis ditetur. Accepto ad supplicationem Nostram gratiosissimo rescripto, pro notitia et directione VV. Cleri tam petitum Nostrum, quam et moxfatum rescriptum communicamus:

„Beatissime Pater" Mathias Hirschler, Episcopus Premisliensis Latinorum, ad pedes, Sanctitatis Vestrae provolutus, sequentes substernere audet preces: In diœcesi Premisliensi sicuti in tota Polonia viget et florescit devotio ad Beatissimam Virginem, Incarnati, Verbi Matrem Immaculatam. Consequenter itaque piae Confraternitates in honorem et venerationem dulcissimae Reginae et Matris Nostrae approbatae frequenter hisce in regionibus inducuntur. Inter has recentissime erecta Archi-Confraternitas sic dicta: Notre-Dame du Sacré Coeur, a Sanctitate Vestra indulgentiarum thesauris dotata plurimos numerat in diœcesi mea asseclas. Comperi tamen invocationem gallicam: Notre-Dame du Sacré Coeur! per nonnullos translatores in polonam linguam erronee versam extitisse, nam per verba: „Królowo Serca Jezusowego," quae significant: „Regina Cordis Jesu." Quare cum gaudio accepi versionem moxfatae invocationis per R. P. Alexandrum Jełowicki sacerdotem Congregationis a Resurrectione D. N. Jesu Christi factam, quae genio linguae polonicae quam maxime respondet, et errori acsi Deigenitrix esset Regina Regis cœlorum optime occurrit" Haec autem versio sonat: „Matko Serca Jezusowego" seu latine: „Mater Cordis Jesu." Huic itaque genuinae et pietati congruae versioni seu invocationi polonica lingua expressae: Matko Serca Jezusowego! ut indulgentiae, quae gallicis Verbis Notre-Dame du Sacré Coeur jam concessae et in posterum concedendae sunt, inserviant et applicari valeant, praesentibus supplicibus litteris a Sanctitate Vestra humillime imploro. In osculo sacratarum pedum persevero &c. &c.

Rescriptum supra memoratum sonat his verbis:

„Illustrissime ac Reverendissime Domine uti Frater. — Supplici libello per Nuntium Apostolicum Vindobonensem Sanctissimo Domino Nostro Pio Pp. IX. oblato ac commendato exponebat Ampl. Tua in ista Diœcesi Premisliensi Latinorum, sicuti in tota Polonia vigere ac florescere devotionem erga Beatissimam Virginem Incarnati Verbi immaculatam, piaque sodalitia in ejus honorem approbata frequenter fuisse inducta, quae in-

ter recentissime erectum Sodalitium sic dictum: „Notre-Dame du Sacré Coeur" a Sede Apostolica indulgentiarum favoribus ditatam plurimos numerare asseclas. Addebat insuper Ipsam cum gaudio accepisse mox factam versionem gallicae invocationis, quae genio linguae polonicae quam maxime respondens, sonat idem ac: „Mater cordis Jesu," adnotans per eam optime occurri erroneae ac periculosae quorundam versioni in idem idioma, quae invocationi: „Regina Cordis Jesu" responderet. Quibus praejactis rogat eadem Ampl. Tua, ut genuinae ac pietati congruae versioni seu invocationi polonica lingua ut supra expressae indulgentiae gallicae invocationi: „Notre-Dame du Sacré Coeur" jam concessae et in posterum concedendae applicari valeant.

„Porro Emi Patres Cardinales una mecum Inquisitores generales, quibus rei cognitio a Sanctissimmo Domino Nostro commissa est haud potuerunt, quin ex hujusmodi expositione deprehenderent ac laudarent zelum et studium Ampl." Tuae in protuenda fidei puritate, quae identidem praesertim hisce diebus, a viris utut piis, sed nimio forsan novitatis amore abrepti, incaute posthaberi videtur haud perpendentes periculum ne doctrinis variis ac peregrinis rudium saltem fidelium mentes a recto pietatis ac devotionis sensu facile abducantur. Cui sane ut occurreret alias jam suprema haec Sacra Congregatio, Ipso auctorante Pontifice, reprehendendos ac monendos censuit eos, qui memorati Sodalitii titulum explicare ejusque sensum illustrare adlaborabant, Ecclesiae traditioni, rectoque catholico sensui haud plene cohærentes, praedicatum potentiae B. M. Virginis ex ejus divina maternitate emanans plus aeque extollebant; et novum ita magnificabant titulum, quasi novus celsitudinis ac gloriae cumulus hactenus ignotus Virgini ex eo accesserit et quasi in ejus sublimis dignitatis notione, qualem hucusque juxta Ss. Patrum doctrinam tenuit Ecclesia aliquid desideraretur; haud considerantes, quod quamvis plurimum Ipsa apud Filium valeat, attamen pie asseri nequit quod imperium super Eodem exerceat. Hoc sane sensu Apostolica Sedes titulum: „*Notre Dame du Sacré Coeur*" haud improbandum censuit, eo quod Christi fideles hac formula eam invocant uti eorum Dominam. Huc quoque se refert decretum, jam editum, quo instantibus probari titulum verbis polonis redditum, quae significabant: „Regina Cordis Jesu" praescriptum fuit, servandam esse invocationem gallicam: „Notre Dame du Sacré Coeur," sub quocumque idiomate. Huc demum subsequens Pontificis mandatum, ut simulacra seu picturae cultui dicandae repraesentare debeant Virginem Puerum Jesum non ante genua, sed ulna gestantem. Quae quidem innuisse juverit, ut plene perspiciatur Sedis Apostolicae sollicitudo ac vigilantia ne dum in damnandis ac proscribendis erroribus, qui palam catholicis veritalibus opponuntur, sed et in reprobandis commentis ac sententiis, quae de hoc aliisque id genus argumentis prodeuntes doctrinae puritatem obumbrare vel leviter videantur.

„Ceterum Tuae petitionis objectum quod attinet, scias, nihil impedimento esse quominus Sodalitium isthinc erectum ejusdem indulgentiarum thesauri particeps fiat, quo Principale Issoduni didatum fuit, dummodo tamen sensus tituli seu invocationis polonico idiomate vertendae significationi tituli gallici: „*Notre Dame du Sacré Coeur*," „fideliter respondeat."

„Haec ex Amplissimi Ordinis mente plene a Sanctissimo Domino Nostro probat

Ampl. Tuae perscribenda lubenter habui. Ad me quod attinet impensos animi mei sensus testatos Tibi volo, ac fausta omnia adprecor a Domino. Amplitudinis Tuae addictissimus uti Frater P. Card. Patrizi *m. p.* Romae die 28. Februarii 1875.

Premisliae, 19. Martii 1875.

Nr. 816.

Observanda circa ss. missas fundatas et manuales.

Non parvo moerore affecti sumus, cum jam aliquoties ad notitiam Nostram pervenerit, missas aliasque obligationes fundationales penes ecclesias Dioecesis Nostrae existentes non ab omnibus ecclesiarum rectoribus ea qua par est religiositate, diligentia et justitia persolvi. Comperimus etiam, et quidem post fata nonnullorum sacerdotum, non ubique penes ecclesias, quarum rectores ad persolvendas missas fundationales obligati sunt, adesse libros, in quibus persolutio singularum obligationum fundationalium inscribi debet, item non omnes sacerdotes referre missas sic dictas manuales, earumque persolutionem in librum ad id destinatum.

Ne ergo depereant piae testantium et stipendia offerentium voluntates, obstricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animae suffragiis priventur, piorum fidelium eleemosynas missarum offerentium intentiones oblivioni tradantur, et ideo non persolvantur ne porro ecclesiis debitus subtrahatur cultus, ac Christi fideles gravi scandalo affecti plerumque a similibus charitatis operibus retrahantur, — Nos inhaerentes constitutionibus S. Sedis Ap. intuitu missarum fundationalium perpetuarum et temporalium, nec non manualium emanatis, pro sollicitudine Nostra pastorali sequentia circa missas has constituere et sancire decrevimus prout hisce constituimus et sancimus:

§. 1. Severe interdicimus omnibus et singulis rectoribus tum saecularium tum regularium ecclesiarum onera seu missas tum perpetuas, tum temporales, nec etiam manuales, quarum satisfactioni debito tempore impares fuerint, (quoad manuales tamen excipe: nisi offerentes in dilationem persolutionis consenserint) quoquomodo suscipere.

§. 2. Ut autem in casu novae fundationis missalis penes aliquam ecclesiam Diœcesis Nostræ in perpetuum faciendæ, recognoscere valeamus, num acceptatio talis novae fundationis permittenda vel vero prohibenda sit, requirimus et *mandamus per praesentes, quatenus omnes ecclesiarum tum saecularium tum regularium rectores accuratam consignationem omnium fundationalium missarum ad praesens circa ecclesias suas existentium exhibeant Curiae Nostrae episcopali mediante respectivo officio decanali ad finem mensis Octobris 1875.*

Haec quippe consignatio circa quamlibet obligationem fundationalem sequentia continere debeat: 1.) per quem et quo tempore facta, 2.) super qua capitali summa, cum quali annuo censu moderne provenienti, vel super quali fundo assecurata sit, 3.) num obligationis hujus reductio aliqua, quando et per quem facta jam fuerit (et in casu exprimendus est primarius numerus missarum fundatarum.)

§. 3. Requirimus porro et mandamus, ut ad mentem ordinationum SS. Pontificum et Ss. Congr. Conc. decretorum omnes ecclesiarum tam saecularium quam regularium rectores conficiant semperque in loco magis patenti in sarcistia ecclesiae retineant tabellam onerum missarum et aliarum fundationalium obligationum perpetuarum et temporalium

litteris perspicuis et intelligibilibus descriptorum cum expressa mentione quot et quæ missae in cantu, quae vero lectae pro quibus animabus, — si vero pro certis anni diebus fundatae sint, etiam — quibus diebus celebrari debeant.

§. 4. Constituimus ulterius sub rigore obedientiae canonicae, ut in sacrario seu sacristia ecclesiae servetur liber, in quo singula perpetua et temporalia onera fundationalia, et illorum ad implementum (per quem? qua die factum?) distincte ac diligenter inscribantur. In hocce libro non tantum harum missarum fundatarum persolutio inscribi debet, quae per beneficiatum ipsum persolvuntur, sed etiam illarum, quae per Cooperatores ad earundem una cum beneficiato persolutionem ex quocumque titulo obligatorum, vel etiam per exteros sacerdotes persolverentur, ita ut omnium missarum fundatorum penes singulas ecclesias existentium implementum necessario in uno eodemque libro inscribatur, modo supra indicto.

§. 5. In locis vero thaumaturgicis, ubi numero majora offeruntur stipendia manualia pro celebrandis missis, etiam alter in sacristia retineatur liber, in quo missae illae earumque implementum (quo die? et per quem?) nec non eleemosynae oblatae conscientiose inscribantur.

§. 6. Si oblationes stipendiales pro missis, in locis thaumaturgicis celebrandis, sacerdotibus exteris (in fundamento facultatum a Nobis ad id obtinendarum) pro ad impletione tradantur; in dicto libro missarum manualium adnotari debet, quae intentiones et cui sacerdoti extraditæ sunt, et Rectores talium ecclesiarum exigant a respectivis sacerdotibus consignationes persolutarum obligationum in se susceptarum tandiu asservandas, donec respectivus Decanus vel Commissarius Noster easdem inspexerit, et in libro missarum summarice inscripserit cum attestatione, sibi dictas consignationes productas fuisse.

§. 7. AA. RR. Decanos hisce in Domino exhortamur, ut in visitatione canonica libros missarum tam fundatarum, quam manualium inspiciant, et perlustrent, atque in relationibus horsum anteponendis expressam faciant mentionem, num persolutio missarum fundatarum et manualium debito tempore facta sit.

Deprehensa fors negligentia, vel ex quacumque causa exorta dilatio ad tempus indebitum persolutionis dictarum missarum irremore horsum deferantur, ut negligentes per occlusionem congruæ partis proventuum respectivæ fundationis ad satisfactionem officio suo cogi possint.

§. 8. Omnes Ecclesiarum rectores, qui majori numero obligationum fundationalium per annum absolvendarum onerati sunt, curent omnino, quatenus missas, pro quibus persolvendis certi anni dies determinati non sunt, ita per singulos menses distribuant, ut intra terminum anni solaris persolvantur, et nullatenus de anno in annum protrahantur.

§. 9. Si quis rector ecclesiae, ad persolutionem missarnm fundationalium obligatus, per longius tempus infirmus decubuerit, vel quoquomodo ab illarum debito tempore persolutione impediretur, curet, ut missæ fundationales ecclesiae suae per alios sacerdotes persolvantur.

Quum vero missae penes certam ecclesiam fundatæ, in eadem etiam ecclesia persolvi debeant, (Bened. XIV. & S. Cong. Conc. 10. Julii 1728. dub. 2.) et minime satisfaciat obligationi suae et ad restitutionem teneatur rector ecclesiae, qui sine prævie obtenta

licentia a potestate ordinaria, has missas per exteros sacerdotes in aliis ecclesiis celebrari facit, Nos in singulis casibus ad preces Nobis porrectas ex causis gravibus talem licentiam vi facultatum Nobis a S. Sede Apostolica ad id concessarum rectoribus ecclesiarum tribuere parati sumus.

§. 10. Comperimus, in nonnullis decanatibus opinionem prævalere, rectores ecclesiarum, qui majori missarum fundatarum numero obstricti sunt, in tantum solummodo ad illarum persolutionem obligari, in quantum liberi dies supersint post adimplementum missarum, quas pro parochianis suis vi Encyclicæ S. Sedis Apostolicae „Amantissimi Redemptoris" dt. 3. Maji 1858., persolvendas habent, nec non earum quae pro oblatis stipendiis, precipue occasione sepulturae vel aliarum functionum parochialium exiguntur. Falsissima hac opinione ducti minime curant, ut missae fundatae ecclesiae suae saltem per exteros sacerdotes (obtenta pravie ad id licentia ab Ordinaria potestate) etiam erga consueta stipendia e fructibus beneficii solvenda persolvantur.

Quis non videt, quam injuriosa piis fundatoribus et benefactoribus, quam absurda sit opinio talis et legibus ecclesiae adversa?!

§. 11. Quando contigerit ecclesiam aliquam rectore suo orbari, missas fundatas huic ecclesiae inhaerentes Administrator persolvat erga percipiendos fructus fundationum vel congruam remunerationem. Quare serio provocamus AA. RR. DD. Decanos foraneos, ut circa traditionem ecclesiae vacantis Administratori eundem super hacce obligatione attentum reddant, et adimplemento ejusdem invigilent. Administrator vero finita administratione sua porriget Consistorio Nostro consignationem talium obligationum fundationalium persolutarum adprobatione et sigillo officii decanalis munitam, ut pro adæquata remuneratione e fructibus beneficii, respective fundationum eidem solvenda ad c. r. Gubernium intercedamus.

§. 12. Cooperatores dirigentes constituti penes ecclesias parochiales, quarum rectores quacumque ex causa missas fundationales sibi incumbentes persolvere non valerent, has missas persolvant erga adæquatam remunerationem a respectivo beneficiato percipiendam, quosuper AA. RR. DD. Decani etiam invigilare non prætermittant; nisi Rectores easdem Missas per alios sacerdotes persolvi faciant.

§. 13. Si mortuo beneficiato AA. RR. DD. Decani deprehenderent omissiones in persolutione obligationum fundationalium, irremore Consistorio Nostro desuper exhibeant relationem cum distincta et accurata consignatione omissarum obligationum, nempe quot, cujus fundationis, super quibus prædiis vel capitalibus fundatae missae persolutæ non fuerint, ut ad c. r. instantias necessarios gressus pro assecuratione ex massa defuncti adæquatae summae facere, et persolutionem sic ommissarum obligationum per alios sacerdotes ordinare possimus.

§. 14. Promovendi ad aliud beneficium debebunt ante suam institutionem testimonium a respectivo ARD. Decano super fideli adimpletione missarum penes ecclesiam, a qua discedunt, fundatarum Nobis aut Officio Nostro producere, secus institutio ipsis denegabitur.

§. 15. Cum etiam multi sacerdotes non solum beneficiati sed Cooperatores quoque, titulo percepti e fundo religionis additamenti ad congruam vel salarium suum impositas

habeant missas fundationales persolvendas, *volumus, ut etiam talium obligationum consignatio a Rectoribus respectivarum ecclesiarum Nobis ad finem mensis Octobris 1875. exhibeatur*, in sacristia tabella earundum et liber pro inscriptione persolutarum retineatur; AA. RR. Decani vero super persolutione earundem invigilent, in casu mutationis beneficiati vel cooperatoris, iisdem succedentes ad persolvendas dictas missas provocent, et in relationibus suis ex occasione peractae visitationis decanalis Nobis substerni solitis de earundem persolutione vel omissione faciant mentionem.

§ 16. Quando contigerit munus Cooperatoris ad persolutionem missarum fundationalium titulo percepti salarii e fundo religionis obligati ad longius tempus vacare, AA. RR. Decani in relationibus de discessu Cooperatoris e tali statione Consistorio exhiberi solitis referant, num obligationi suae respectu fundationalium missarum pro rata temporis anni, quo ad aliam stationem transfertur, satisfecerit, et quot missas persolverit, quatenus in casu longioris vacantiae talis stationis ad c. r. Gubernium desuper hoc fine referamus, ut restantes currentis anni missae fundationales alii Sacerdoti e fundo religionis salarium percipienti pro persolutione tradantur.

§. 17. Ultimo monemus, ut omnes Sacerdotes habeant librum missarum manualium, in quo tam stipendia sibi oblata et intentiones quam singulas missas persolutas diligenter et conscientiose inscribant, huncque librum AA. RR. Decanis tempore visitationis decanalis pro inspectione et subscriptione substernant.

Ab Ordinariatu episcopali r. l.

Premisliae 19. Martii 1875.

L. 738. Dodatek do rozporządzenia pod L. 327. w kur. III. z 1875. ogłoszonego.

Udzielając WW. Duchowieństwu rozporządzenie Wys. c. k. Namiestnictwa względem zapisywania aktów zejścia tutejszych mieszkańców w królestwie Polskiem zmarłych, udał się Konsystorz równocześnie do Wys. c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, jak sobie postąpić z podobnym zapisem wtedy, kiedy aktu urodzenia dotyczącego zmarłego nie ma w metrykach parafii, do której przed śmiercią należał; a dalej prosił Konsystorz o wyjednanie u Wyższych Władz polecenia dla Konsulatów Austryackich, iżby po sprawdzeniu śmierci tutejszych flisaków, zaraz się postarali o wydanie formalnych świadectw zaszłej śmierci, i przesełali te świadectwa celem ułatwienia dla tutejszego ludu spraw familijnych, które się koniecznemi stają po zgonie którego z członków rodzinnych.

Na pytanie powyższe otrzymał Konsystorz odpowiedź pod dniem 1. Marca r. b. L. 8609., że wypadki takie są przewidziane, i że wtedy prowadzący metryki, mają sobie postąpić według okólnika z 12. Września 1870. L. 33377.

Wspomniony zaś okólnik tak opiewa: „Dla ułatwienia czynności przygotowawczych do poboru wojskowego, wydał Jego Ekscelencya Pan Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Wyznań i Oświaty, tudzież z c. k. Ministerstwem obrony krajowej Wys. reskryptem z d. 27. Lipca 1870. L. 10148 następujące rozporządzenie: Prowadzący księgi metrykalne będą na przyszłość obowiązani zapisując do ksiąg

zmarłych osoby, które nie są w księgach urodzonych tejże gminy wciągnięte, a przed 23. rokiem życia swego zmarłe, mając przynależność do pewnej gminy królestwa lub kraju reprezentowanego w Radzie Państwa, odnośny wyciąg z ksiąg zmarłych przesłać prowadzącemu księgi metrykalne w miejscu urodzenia zmarłej osoby bezpośrednio, jeżeli zaś to miejsce urodzenia w innym kraju koronnym leży, lub jeżeli zmarły do innego wyznania należy, za pośrednictwem politycznej władzy krajowej."

„Prowadzący księgi metrykalne w miejscu urodzenia zmarłego, powinni zaś w rubryce „uwagi" uwidocznić dzień i miejsce śmierci zmarłej osoby i odwołać się na odnośny wyciąg metrykalny, który w aktach metrykalnych przechować należy."

„Gdyby miejsce urodzenia zmarłego w innej drodze nie mogło być sprawdzonem, prowadzący księgi metrykalne w miejscu śmierci zawezwać mogą pomocy władz politycznych."

Z tego więc wypływa, że doniesienia o śmierci tutejszych mieszkańców przez konzulat do tutejszych c. k. Starostw nadsełane i WW. Urzędom parafialnym przedkładane, jeśli zmarli w innej parafii lub prowincyi austryackiej się rodzili, bądź bezpośrednio bądź za pośrednictwem politycznej władzy odsyłać należy. Żeby jednak w parafii, w której ostatecznie taki zmarły zamieszkał i ma stosunki familijne, pozostał ślad, po którymby rodzina mogła dojść do otrzymania kiedyś formalnej metryki śmierci, uważamy za potrzebne rozporządzić, aby WW. Urzędy parafialne osobną księgę na zapisywanie powyższych doniesień utrzymywali.

Na prośbę zaś Konsystorza, aby c. k. Konzulaty starały się o wydobycie od prowadzących w królestwie Polskim formalnych świadectw śmierci, Wys. c. k. Namiestnictwo raczyło odpowiedzieć, że c. k. Konzulaty austryacko-węgierskie nie odmówią przy podobnych staraniach pośrednictwa swego; o czem w danym wypadku WW. Urzędy parafialne zechcą pouczyć osoby interesowane.

W Przemyślu 19. Marca 1875.

L. 276.

O stanie bractwa Kapłanów „Boni Pastoris" za rok 1874.

Otrzymaliśmy od przewodniczącego Bractwa „Boni pastoris" sprawozdanie o liczbie członków brackich, tudzież o przychodach i rozchodach tegoż Bractwa.

Z tego okazuje się następujący stan Bractwa:

W roku 1873. przystąpiło 46 kapłanów do Bractwa, zaś w roku zeszłym 78. Ogólna więc liczba członków wynosi 78.

Wykaz zaś funduszów i wydatków jest następujący.

Przychód:

1) Pozostało w kasie brackiej z r. 1873. . . .	304 złr. 77	ct.
2) Wpłynęło dotąd jako wkładka od Braci . .	328 złr. —	ct.

3. Ze składek na Missyach.

a) w Niewodnej	150 zł. 26	ct.
b) w Połomyi	146 zł. 14½	ct.
c) w Ropie	157 zł. 60	ct.

4. Z dobrowolnych datków.

a) od 5 Księży nienależących do Bractwa	13 zł. 50	ct.
b) od Pani Badeniowej	25 zł. —	ct.
5) za książeczki dotąd	6 zł. —	ct.
6) za odprawione przez Braci Msze św. na korzyść Bractwa	31 zł. 95	ct.
7) od Najprzew. Konsystorza z funduszu królowej Neapolitańskiej	300 zł. —	ct.
Summa Przychodu	1463 zł. 22½	ct.

Rozchód:

1. Missye.

a) w Tyrawie wołoskiej	150 zł. —	ct.
b) w Niewodnej	226 zł. —	ct.
c) OO. Missyonarzom tytułem ofiary na zakon	20 zł. —	ct.
d) w Połomyi	146 zł. —	ct.
e) OO. Missyonarzom tytułem ofiary na zakon	70 zł. —	ct.
f) w Ropie . . , ...	134 zł. 53	ct.
g) OO. Missyonarzom tytułem ofiary na zakon	70 zł. —	ct.

2. Rekolekcye.

a) w Krośnie	42 zł. —	ct.
b) Ks. Witkowskiemu	12 zł. —	ct.
c) w Przemyślu	30 zł. —	ct.
3) za sprzedaż krzyżyków a raczej kupno tychże .	73 zł. 70	ct.
4) za przesełki krzyżyków i książeczek . . .	1 zł. 7	ct.
5) za druk statutów wraz z przesełką	13 zł. 58	ct.
6) taksa dla kancelaryi Najprzew. Konsystorza i za odpusty z Rzymu	13 zł. —	ct.
7) za przewiezienie konfessyonałów z Połomyi , .	5 zł. —	ct.
Suma Rozchodu	1008 zł. 35	ct.

Zestawienie.

	Przychód wynosi	1463 złr. 22$^1/_2$ ct.
	Rozchód	1008 złr. 35— ct.
Pozostaje z końcem roku gotówka w kasie		454 złr. 87$^1/_2$ ct.

Uwaga. Którato pozostałość przeznaczoną już jest na mające się odbyć w bieżącym roku Missye w Rzeszowie i w Łowcach.

W Przemyślu 7. Kwietnia 1875.

Maciej,
Biskup.

Z Konsystorza biskupiego o. ł.

Przemyśl 7. Kwietnia 1875.

Ks. Ignacy Łobos,
Kanonik i Kanclerz.

Drukiem Lud. Dyon. Stœgera w Jaśle, 1875.

[doc. 4]

DE IUBILAEI EXTENSIONE

AD UNIVERSUM CATHOLICUM GREGEM EPISTOLA ENCYCLICA

LEONIS PP. XII.

QUAE DE MANDATO PII IX. PONT. MAX.

ITERUM EDITA EST

OCCASIONE IUBILAEI ANNI MDCCCLXXV.

UT OMNIBUS PATRIARCHIS ARCHIEPISCOPIS ET EPISCOPIS ALLISQUE LOCORUM ORDINARIIS GRATIAM ET COMMUNIONEM SEDIS APOSTOLICAE HABENTIBUS PRO UBERIORI AGENDORUM NORMA TRANSMITTATUR.

LEO PP. XII.

VENERABILES FRATRES

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Caritate Christi urgente Nos, ut fructus passionis eius in omnes, quantum divinitus concessa Nobis, licet indignis, potestate possumus, derivandos curemus; insignibus fidei, pietatis, omnisque virtutis exemplis tum incolarum huius urbis, tum advenarum, qui frequentissimi pro conditione temporum huc universalis Iubilaei causa convenerunt, magnam in spem erecti fore, ut ubique studia eadem Fidelium ad utilitatem animarum suarum, ad Dei et eius Ecclesiae gloriam excitentur; votis item vestris obsecundantes, Venerabiles Fratres, et Principum Catholicorum, quibus vera felicitas cordi est gentium sibi subditarum, quemadmodum a fel. rec. Praedecessoribus nostris Benedicto XIV. et Pio VI.

factum est, Ecclesiae thesauros, uti Romae elapso anno sacro, ita in universis orbis terrae regionibus aperiendos in Domino putavimus. Proinde Constitutionem ad universos Christifideles edidimus, qua Iubilaei eiusdem indulgentiam extendimus, et que pia opera, quoque temporis spatio ad eam consequendam praestari debeant, item permissas arbitrio vestro facultates iniuncta opera commutandi, aut redigendi, eorum commodo qui impediti legitime fuerint, indicamus, eamque, ut per Vos cognosci ab omnibus possit, Vobis mittimus. In re autem huiusmodi quam necessaria opera vestra sit, quantaque Vobis contentione sit laborandum, ut felices consiliis nostris exitus respondeant, nihil necesse est dicere. Tantum enim boni ex solemni hac anni sacri celebratione percepturi sunt populi, quantum diligentiae studiique ad se, uti par est, praeparandos adhibuerint; ut autem plurimum adhibeant, id ex curis pendet, quas in id, pro munere officii vestri pastoralis, impenderitis. Agnoscant igitur per Vos quid et quantum illud sit quod eis tribuitur. Ostendite thesauri pretium quem reseramus, et quam facile omnes possint eius divitiarum esse participes, tum ob amplissimas, quas ministris Poenitentiae concedimus facultates peccata remittendi, tum ob ipsam operum naturam, quae imponuntur peccatis expiandis, Scitis quanta fuerit ea in re disciplinae severitas in Ecclesia ante saeculum quartum decimum. Quicumque pro sola devotione, ait fel. rec. Praedecessor noster Urbanus II in Concilio Claromontano, „non pro honoris, vel pecuniae adeptione, ad liberandam Ecclesiam Dei Ierusalem profectus fuerit, iter illud pro omni poenitentia reputetur.“ Neque sane aliter tunc concedi plenariam indulgentiam solitam fuisse novimus, quemadmodum verba illa referens doctissimus ac piissimus Dei servus Beatus Iosephus Maria Thomasius Cardinalis animadvertit. „Hanc, inquit, plenariam indulgentiam, in qua opus iniunctum gravissimum erat sumptibus, incommodis, laboriosissimis itineribus, et imminentibus „vitae periculis, ut potius videri possit immutatio poenitentiae, quam huius absoluta relaxatio..... hanc, inquam, plenariam indulgentiam pro terra sancta alii postea Summi Pontifices semper confirmarunt.“ Lenitatem piae matris Ecclesiae imbecillitatem miserantis filiorum suorum, quae nunc onera tanto leviora ac faciliora pro bonis pretium omne excedentibus imponit, Fidelium considerationi proponentes, illud certe assequemini, ut nemo tam mollis et negligens reperiatur, quin bona illa velit tam parvo sibi comparare. Cavendum tamen est diligenter, ne inde occasione accepta, ut verbis utamur Sanctae Synodi Tridentinae, „peccata ipsa leviora putantes, velut iniurii, et contumeliosi Spiritui „Sancto, in graviora labantur, thesaurizantes sibi iram in die irae.“ Quare Ecclesiae quidem ea in re ostendatur liberalitas, sed nihil omnino diligentiae, atque industriae negligatur, quo redigant homines in memoriam quaecumque contra Dei legem commiserunt, eaque dolentes ex animo, ac detestantes integre ac sincere confiteantur; atque inde magis ad admirandam amandamque Dei benignitatem excitentur, qui se tam facilem ac placabilem praebeat iis, qui nunquam satis plectenda impietate „semel a peccati, et Daemonis servitute per Baptismum liberati, et accepto Spiritus Sancti dono, scienter templum Dei violare, et Spiritum Sanctum contristare non formidaverint.“

Eam ob causam exemplum secuti Praedecessorum nostrorum, solemni indicto Iubilaeo, divinum auxilium ad prosperum tanti operis exitum publice implorari iussimus, si-

ne quo nihil eiusmodi humana potest imbecillitas, et frangi populo panem verbi Domini tum in templis, tum in plateis, quo ministrorum ope salutis animarum zelo flagrantium, et catholicam de Indulgentiis, ac Iubilaeo doctrinam doceretur diligenter, et de omni Christiani instituti admoneretur officio, et ad sinceram poenitentiam gravissima oratione excitaretur.

Sibi igitur unusquisque vestrum, Venerabiles Fratres hoc potissimum in tempore illud Prophetae dictum putet: „clama, ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, et an„nuntia populo meo scelera eorum, et domui Iacob peccata eorum" et ipsi per Vos, quoad poteritis, et monitu vestro sacri oratores, quos elegeritis verbis ac vita ad movendos animos maxime idoneos, inculcent auribus omnium, quod omnibus comminatus est Christus: „nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis." Doceant, idipsum, nos ut poeniteat, petere supplici prece oportere, quod implorabat verbis illis Propheta: „conver„te nos Domine ad Te, et convertemur:" ostendant, quanta in Deum iniuria sit peccatum: incutiant salutarem animis terrorem severitate proposita divini iudicii, ac suppliciorum acerbitate quae parata sunt morientibus in peccato suo; excitent vero spem in omnibus ab infinita Dei bonitate impetrandae misericordiae, qui se expectare affirmat, ut misereatur, cuius sunt voces illae dulcissimae: „convertimini, et agite poenitentiam ab omni„bus inquinamentis vestris, et non erit vobis in ruinam iniquitas. Proiicite a vobis om„nes praevaricationes vestras, in quibus praevaricati estis, et facite vobis cor novum et „spiritum novum . . . . . Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus: revertimini „et vivite." Ex quo illud facile consequetur, ut agnoscatur, quam dignus amore sit pater adeo bonus ac misericors, indeque subeat consideratio, quam indigna tanta bonitate ratio sit eum offendere; dolor denique intimus oriatur, ac detestatio peccatorum, certaque ac deliberata voluntas vitam et mores emendandi.

Ita internae ostensa poenitentiae necessitate, ad eamque comparatis Fidelium animis, de eadem quatenus sacramentum est, diligenter doceantur. Admoneant eos ministri verbi Domini, aeque necessarium esse illud degenerantibus post Baptismum, quam Baptismum ipsum nondum regeneratis, merito proinde dictum „secundam tabulam post naufragium," qua una in aeternae salutis portum liceat pervenire: ostendant quo sensu doloris et humilitatis, qua fide, qua integritate confiteri peccata sua debeant; neque illud docere praetermittant, confessionem generalem persaepe utilem esse, certis autem in casibus omnino necessariam: abluta vero per absolutionem culpa, aeternaque poena condonata, temporalem plerumque superesse; ita omnino divina exigente iustitia, ut poenis saltem tempore definitis puniantur ii, quorum sceleribus nec ipsa nullis definita temporis finibus supplicia satis digna fuissent. Sic praeparatis animis, Fideles sancti Iubilaei fructus adipisci poterunt; sed ut opera qua par est pietate fiduciaque suscipiant, per que hoc tantum boni sint adepturi, vestrum erit efficere, ut intelligant, ac certum et persuasum habeant, relictum esse Ecclesiae a mediatore Dei et hominum Christo Iesu inexhaustum meritorum suorum thesaurum, quibus et merita accedunt Beatissimae Virginis Genitricis eius, Sanctorumque omnium vi copiosae apud Dominum redemptionis eo dignitatis evecta, cuius divitias hominibus dividere, in eius esset potestate, quem Christus ipse visi-

bilem pro se invisibili in eadem Ecclesia caput constituisset; eius nempe prudenti arbitrio merita illa modo amplius modo arctius applicari vivis ad modum absolutionis, mortuis ad modum suffragii posse, siquidem illi per Sacramentum poenitentiae culpam eluissent, aeternaque poena essent absoluti hi vero si cum Deo caritate coniuncti migrassent e vita; in ea vero meritorum illorum applicatione indulgentiam esse positam, per quam temporales poenae apud divinam iustitiam peccatis debitae plus minusve relaxantur, pro modo aplicationis a dispensatore thesauri illius Romano Pontifice constitutae, et quam Fideles ad eam afferant, praeparationis: denique plenariam esse indulgentiam Iubilaei, et ab aliis etiam plenariis indulgentiis distinctam, quae in modum Iubilaei conceduntur, propterea quod anno solemnis remissionis, qui Iubilaeus dicitur, amplior poenitentiae ministris ad hoc ipsum constitutis tribuitur facultas a peccatis absolvendi, et vincula atque impedimenta relaxandi, quibus non raro confitentium conscientia implicatur: dum autem universi Christiani populi in coelum ascendit deprecatio, certior in omnes ampliorque placati poenitentia Domini descendit miseratio.

Atque haec quidem, Venerabiles Fratres, docendi sunt populi; sed ut, quae docti fuerint, efficere cum fructu possint, quam necessaria sit apta et opportuna Sacerdotum opera, apud quos confiteri peccata sua debeant, probe intelligitis. Quamobrem curandum sedulo Vobis est, ut ii, quos ad confessiones audiendas deligetis, ea meminerint ac praestent, quae de ministro Poenitentiae praecipit Praedecessor noster Innocentius III., ut scilicet sit discretus „et cautus, ut more periti medici similiter infundat vinum et oleum „vulneribus sauciati, diligenter inquirens et peccatoris circumstantias et peccati, per quas „prudenter intelligat, quale illi debeat consilium praebere, et eiusmodi remedium adhi„bere diversis experimentis utendo ad sanandum aegrotum; habeatque prae oculis documenta illa Ritualis Romani; videat diligenter Sacerdos, quando et quibus conferenda, „vel neganda, vel differenda sit absolutio, ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces, „quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia et inimicitias deponere, aut aliena, si pos„sunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata „derelinquere, et vitam in melius emendare nolunt; aut qui publicum scandalum dederunt, „nisi publice satisfaciant, et scandalum tollant. Quae quidem nemo non viderit quam longe ab eorum ratione distent, qui, ut gravius aliquod audiunt peccatum, aut aliquem sentiunt multiplici peccatorum genere infectum, statim pronuntiant se non posse absolvere: iis nempe ipsis mederi recusant, quibus maxime curandis ab eo sunt constituti qui ait: *non est opus valentibus medicus, sed male habentibus;* aut quibus vix ulla scrutandae conscientiae diligentia, aut doloris, ac propositi satis videtur significatio, ut absolvere se posse existiment; ac tum demum tutum se cepisse consilium putant, si homines in aliud tempus absolvendos dimiserint. Si enim ulla in re servanda est mediocritas, in hac potissimum servetur necesse est, ne vel nimia facilitas absolvendi facilitatem afferat peccandi, vel nimia difficultas alienet animos a confessione, et in desperationem salutis adducat. Sistunt se quidem multi Sacramenti Poenitentiae ministris prorsus imparati, sed persaepe tamen huiusmodi, ut ex imparatis parati fieri possint, si modo Sacerdos viscera indutus misericordiae Christi Iesu, qui *non venit vocare iustos sed peccatores*,

sciat studiose, patienter, et mansuete cum ipsis agere. Quod si praestare praetermittat, profecto non magis ipse dicendus est paratus ad audiendum, quam caeteri ad confitendum accedere. Imparati enim illi tantummodo sunt iudicandi, non qui vel gravissima admiserint flagitia, vel qui plurimos etiam annos abfuerint a confessione; *misericordiae* enim Domini *non est numerus*, *et bonitatis infinitus est thesaurus*; vel qui rudes conditione, aut tardi ingenio non satis in se ipsos inquisierint, nulla fere industria sua id sine Sacerdotis ipsius opera assecuturi; sed qui, adhibita ab eo necessaria, non qua praeter modum graventur, in iis interrogandis diligentia, omnique in iisdem ad detestationem peccatorum excitandis, non sine fusis ex intimo corde ad Deum precibus, exhausta caritatis industria, sensu tamen doloris ac poenitentiae, quo saltem ad Dei gratiam in Sacramento impetrandam disponantur, carere prudenter iudicentur. Quocumque autem animo sint qui accedant ad ministrum Poenitentiae, nihil ei magis cavendum est, quam ne sua culpa diffisus quispiam Dei bonitati, aut Sacramento reconciliationis infensus discedat. Quare si iusta sit causa, cur differenda sit absolutio, verbis quoad poteterit, humannissimis persuadeat confessis necesse est, id et munus officiumque suum, et eorum ipsorum salutem omnino postulare, eosque ad redeundum quamprimum blandissime alliciat, ut iis fideliter peractis, quae salubriter praescripta fuerint, vinculis soluti peccatorum gratiae coelestis dulcedine reficiantur. Aptissimo eius caritatis exemplo inter ceteros esse potest S. Raymundus de Pennafort, quem insignem Sacramenti Poenitentiae ministrum appellat Ecclesia. „Cognitis, peccatis inquit, adsit (confessarius) benevolus, paratus erige-„re et secum onus portare; habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, „discretionem in varietate, adiuvet confitentem orando, eleemosynas et caetera bona pro „eo faciendo, semper eum iuvet leniendo, consolando, spem promittendo, et, cum opus „fuerit, etiam increpando.“

Hujusmodi vero accepti patientia, ac benignitate caritatis peccatores aequiore etiam animo poenae se subiicient, quae sibi satisfactionis nomine irrogabitur. Animadvertant enim necesse est, non eam esse vim ac naturam Iubilaei, ut per eius indulgentiam omni solvantur homines obligatione offensae peccatis Dei iustitiae satisfaciendi, quasi vero quae poenitentibus eius rei causa a Sacerdotibus Sacramenti ministris per id tempus iniunguntur, praestare necesse non sit. Nam ad Sacramenti integritatem pertinet satisfactio illa, neque profecto alia Nobis mens esse potest, dum permissa a Christo potestate de severitate debitae peccatis poenae per indulgentiam remittimus, nisi ut illi dumtaxat tanto fruantur beneficio, qui omnia impleverint, quibus, eodem Ecclesiam suam docente Christo didicimus velle iustitiae suae Deum per infinita ipsius Filii sui Redemptoris nostri merita satisfieri. Revocanda igitur vobis sunt in memoriam Poenitentiae ministris, verba illa S. Concilii Tridentini; „debent Sacerdotes, quantum prudentia suggesserit, pro qualitate cri-„minum, et poenitentium facultate, salutares et convenientes satisfactiones iniungere;“ et quod docet Catechismus eiusdem S. Concilii, in irroganda scilicet satisfactionis poena nihil sibi suo arbitratu statuendum esse, sed omnia iustitia prudentia et pietate dirigenda; qua ut regula peccata metiri videantur, et poenitentes suorum scelerum gravitatem agnoscant, operae pretium esse eis interdum significare quae poenae quibusdam delictis ex

veterum canonum praescripto, qui poenitentiales vocantur, constitutae sint; universaeque satisfactionis modum culpae ratione temperandum.

Quam in rem illud etiam hoc praesertim tempore misericordiae, et remissionis opportune admonebuntur Sacerdotes, quod ait Doctor Angelicus: „Melius est quod Sacerdos „poenitenti indicet quanta poenitentia esset sibi pro peccatis iniungenda, et iniungat ni„hilominus aliquid, quod poenitens tolerabiliter ferat. Quod ipsum antea docuerat Chry„sostomus: Si nulla ex parte, inquit, parcere volens debitam adhibueris sectionem, fiet „saepe, ut animum ille doloris impatientia despondens, atque adeo omnia simul detrectans „cum pharmacum, tum vinculum, se ipse praecipitem ferat, contrito iugo, et confracto „laqueo. Equidem complures recensere possim, quos constat in extrema mala adactos „non ob aliud, nisi quod digna ab eis poena, et quae peccatis perpetratis par esset, „exigeretur.“

Huc vero cum pertineat saluberrima haec, quae nobis divinitus facta est, potestas merita Dei et Hominis Christi Domini, et Sanctorum eius dispensandi, ut partibus omnibus impletis Sacramenti Poenitentiae, quidquid poenae adhuc sibi luendum supersit peccatorum supplere Fideles possint; date operam, ut intelligant, qua ratione, quo ordine, qua pietate, quae ad id iniuncta fuerint, sint exsequenda. Discant supplicationes hasce, quae ad certas sacras aedes faciendae praescribuntur, instar esse quoddam stationum illarum, quae priscis Ecclesiae temporibus fieri solebant, cum mos fuit fidelium, ut certis diebus includerent se in sacris aedibus, ibique ieiuni orantesque, et annos suos recogitantes in amaritudine animae suae usque ad vesperam perseverarent.

Quod si nunc temporis Ecclesia tanto minus requirit a filiis suis ad hoc etiam, ut plenariam consequi indulgentiam possint, id non ita sane est interpretandum, quasi minorem existimet nunc, quam antea, debere nos Deo compensationem pro peccatis; sed dum laboriosa opera mitigat misericordia, quantum de asperitate remittit exterioris satisfactionis, tantum conari vult homines, ut intensioris vi contrictionis, piique ardore studii exsequendorum, quae imperaverit, operum interiori profectui afferant animorum.

Atque ad hoc illud refertur, quod inter iniuncta opera Sanctissimae Eucharistiae pereceptio numeretur, qua, cum ipse in ea fons coelestium omnium charismatum, ac donorum Christus Dominus contineatur, nulla profecto efficacior res est ad ignem excitandum perfectae caritatis: ex quo liquet quantopore in eam curam incumbendum Vobis sit, ut fidelis populus tanti Sacramenti vim et naturam doceatur, et optime affecto ac praeparato animo ad illud accedat.

Habetis, Venerabiles Fratres, quae velimus potissimum, quod ad sacrum pertinet Iubilaeum, fideles populos praemoneri. Freti studio vestro salutis commissarum Vobis animarum non modo Vos confidimus operam daturos, ut omnes ea studiose peragendo, quae indicavimus, plenariam, quam omnibus de inaestimabili Ecclesiae thesauro offerimus, consequantur indulgentiam; sed ita consequantur, ut eius fructus etiam in posterum permaneat. Eo enim pro sollicitudine nostra omnium Ecclesiarum spectant vota nostra, dum beneficium huiusmodi ad universos orbis Catholicos extendimus, ut omnis, si fieri potest, corruptela a moribus Christiani populi in perpetuum removeatur. In vestro quique grege,

uae potissimum vitia dominentur, probe nostis. In ea igitur radicitus evellenda toto animo incumbere nunquam zeli vestri pastoralis desistat industria. Immane illud flagitium contumeliose in Deum loquendi quis credidisset fieri unquam posse, ut audiretur inter Christianos? Atqui tamen nulla iam pene regio est, in qua non temere iuretur, ac sanctum et terribile nomen Domini usurpetur irreverenter, atque adeo non desint (horrescimus cogitantes, pudetque dicere) qui ei, quem Angeli glorificant, non vereantur maledicere. In huiusmodi impietatem, qua nulla maior Divinae Maiestati afferri potest iniuria, exardescat zelus vester, summaque ope invehatur...

Vestrum potissimum est decorem diligere domus Dei: at illud maximae curae Vobis esse debet, ne illa adeuntium cultu habituque minus decente, aut quavis irreligiositate violetur, quibus sane nihil eam magis dedecorat; neve unquam excidant fidelibus monita illa Christi Domini, *Domus mea domus orationis est*, et, *zelus domus tuae comedit me.*

Meminerint admoniti per Vos populi praeceptum, quod ipse Dominus imposuit verbis illis: *memento, ut Sabbata sanctifices*, et horrendam illam in violatores sententiam: *Sabbata mea violaverunt vehementer: dixi ergo ut effunderem furorem meum super eos, et consumerem eos*: in quo tamen tanta est multorum perversitas, ut vel non dubitent servilia exercere, vel quae immunitas ab huiusmodi operibus ad vacandum Deo praecepta est, ea ipsi ad vacandum Diabolo abutantur; ita se diebus festis ad comissationes, ad ebrietatem, ad libidinem, ad omnia Diaboli opera proiiciunt. Tollatur in perpetuum, quoad per Vos fieri poterit, scandalum huiusmodi, succedatque illi orandi studium, audiendique verbi Domini, neque modo pie assistendo augustissimo Missae sacrificio, sed ipso sumendo Christi Corpore, saluberima sacrificii ipsius participatio.

Quid vero de Ecclesiae praeceptis, quid nominatim de abstinentiae, ac ieiunii observantia dicemus? Quotus enim iam quisque est qui praeceptum illud praesertim vel, ut par est, curet, vel etiam non omnino contemnat? In hoc etiam intelligitis, quam necesse sit, Vos animum intendere, ut cognoscant Fideles quo praecepta Ecclesiae pertineant, quantaque tantae parentis auctoritatem veneratione prosequi debeant, de qua sponsus ipse eius Christus pronuntiavit: „siquis Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, „et publicanus."

Omnis quidem aetas curas vestras sibi vindicat, sed ea potissimum, ex qua futurus pendet Ecclesiae status et humanae societatis, quamque ideo coniurata in utriusque perniciem omni ope ad suas partes adducere conatur impietas. Educationis eius ac disciplinae vel negligentiam vel perversitatem inde magna ex parte repetendam esse probe cognoscitis, ac nobiscum deploratis, quod iam homines Matrimonii sanctitatis et officiorum cepisse videatur oblivio; adeo crebro contractus, ut vocant, civilis, qui tot in regionibus usurpatur, occasione, sanctissimae Sacramenti illius leges violantur, quod, Paulo Apostolo auctore, *magnum est in Christo et in Ecclesia;* adeo invaluit iniquissima illa inter catholicos, et haereticos coniuges conventio, ut vel tota proles patris, vel mascula patris, femina matris religionem sequatur. Videtis igitur quanta Vobis suscipienda sit sollicitudo, ut fideles catholicam de Sacramento illo teneant doctrinam, et ad parendum adducantur Ecclesiae legibus, funestaque illa Christianae educationis pernicies, quantum eniti hortatu

et auctoritate possitis, a Christiano populo amoveatur: generatim vero ut catholicis moribus atque institutis imbuantur adolescentes, et eisdem ipsis instando, et parentibus, et praeceptoribus, contendite; praesertim vero ut caveant a seductoribus, ut adeo propagatam miserrima temporum conditione opinionum sententiarumque pravitatem, et unde teterima malorum omnium seges orta est, libros religioni, moribus, quieti publicae infestos perhorrescant. Quae ut pestis prohibeatur a fideli populo, eum identidem admonendum curate, quam iuste ac salubriter et a Praedecessoribus nostris, et a Christianis Principibus cautum sit, ne libri huiusmodi retineantur, nullamque ea in re nimiam vigilantiam curamque existimate. Omnis autem aetatis, sexus, conditionis mortalibus consultum fuerit, si salutari pabulo assidue nutriantur verbi Domini, si frequens foveatur usus Sacramentorum, si pii caetus, quibus utrumque sit in primis propositum, vel provehantur quicumque sint, vel novi etiam instituantur.

Sed ad haec efficienda adiutoribus Vobis opus est, quos vocavit Dominus operarios in vineam suam. Quare admonete eos assidue quam non ipsis liceat esse otiosis, quamque necesse sit, ut operam suam conferant ad mores populi moderandos. Inquirite sedulo in eorum vitam, sermones, convictus, consuetudines: „manus enim sordida, ut ait S. „Gregorius M., aliam non lavat, et oculus plenus pulvere maculam non considerat; ita „mundus debet esse qui vult aliena corrigere.“ Ad cultus praeterea eorum exterioris gravitatem ac modestiam diligenter attendite. Ut autem docendis Fidelibus, et ecclesiasticis ministeriis recte riteque obeundis sint idonei, ne sitis experimento contenti, quod dederint antequam Ordinibus initiarentur; sed curate, ut initiati nunquam desinant in rerum sacrarum studiis impigre se exercere. Quo spectat quod Concilium Romanum habitum a Benedicto XIII. anno Iubilaei 1725. de congregationibus decrevit Ecclesiasticorum „semel in unaquaque hebdomada habendis, in quibus alternatim et rituum et con„scientiae casus proponantur, discutiantur, et practice exerceantur;“ quodque proinde Vobis maiorem in modum volumus commendatum.

Ceteris vero Ecclesiasticis eos aequum est in omnibus excellere, qui excellunt dignitate. Eorum idcirco a Vobis ratio est habenda diligenter, ut nihil in eis reprehendendum populus animadvertat, quos maxime intuetur; sed ita vobiscum consilio atque opera conspirent in opus ministerii, in aedificationem Corporis Christi, ut merito cum Concil. Trid. Ecclesiae Senatus dici possint. Parochorum praesertim curas et industriam acuite, ut ex praescripto eiusdem Sanctae Synodi „plebem per se incessanter instruant, „et Sacramentis reficiant, quotidianas pro populo ad Deum preces et orationes effundant. „et laudabili vitae et conversationis exemplo, virtutibus, et morum disciplina omnibus, „praeluceant, viamque salutis praemonstrent,“ caeteris denique fungantur officiis, quae ibidem praescripta sunt.

Seminarium custodite ut pupillam oculi, et quicumque in spem Ecclesiae adolescunt, Clericorum institutio summae Vobis curae sit, acriterque vigilate ne quis, nisi indole, virtute, scientia vere se vocatum praeseferat in sortem Domini, sacris Ordinibus initietur. Neque eo minus religiosarum familiarum observantiae prospicite facultatibus utentes, quae Vobis a S. Concilio Tridentino vel tanquam Ordinariis, vel tanquam Sedis Apostolicae

delegatis tribuuntur. Scholas et collegia adolescentium crebro invisite ad venena prohibenda praesentis aevi corruptelarum, omniaque ad normam dirigenda sanctissimae disciplinae. Instate, ut Moniales quae Deo voverunt religiose praestent, „et quas (uti monet „Concilium Romanum) educandas ac formandas susceperint puellas convictrices, pie illas, „et catholice instruant, incumbantque, ne ipsarum ornatus, et vestes puellis inter sponsas Christi versantibus disconveniant.“ Quae de celebratione synodorum, quae de visitatione dioecesium praecipiuntur a Concilio Tridentino partes ducite muneris vestri gravissimas. Ea ut praescriptis ab eo temporibus modoque religiose impleantur, Vobis etiam atque etiam commendamus. Inde enim et cognoscetis oves vestras, et quibus earum malis medendum sit, quibus commodis consulendum intelligetis. Omnium ordinum cura Vobis commissa est, sed praecipue pauperum, quibus ad evangelizandum se missum a Patre professus est Christus, in quos adeo praeclara singularis praebuit argumenta voluntatis. Probe autem intelligitis quam facile sit, ut, egestate impellente, omnem prasentis Dei beneficentiae fructum amittant. Bonis igitur Ecclesiae ita utimini, ut praeceptum Domini in exemplum impleatis, *quod superest date eleemosynam*, eaque fideliter praestetis, quae de bonorum illorum usu Episcopis praescribit Ecclesia: aditum habeant ad Vos facilem egentium gemitus, divitum opem, eleemosynae praecepto quam saepissime proposito, pro eis implorate; eosque ab omni oppressione atque iniuria pro virili parte defendite. Contra foeneratorum iniquitatem, qui, ut ait Cathechis. Rom. miseram plebem compilant et trucidant usuris, inter cetera vehementer invehatur zelus vester, quod malum adeo miseris hisce temporibus invaluit.... (1)

Inter pauperes autem eos praesertim caritati vestrae commendamus, quorum egestati vel orbitas, vel aegritudo veluti cumulus accedit, ut domus utriusque sexus adolescentibus alendis educandisque, invalidis aegrisque recipiendis tum quod ad corpus remque familiarem pertinet, tum quod ad animum, quam diligentissime accurentur.

Ne multa: pastores Vos estis ac magistri populorum. Vestrum idcirco est, Venerabiles Fratres non modo vigilare, ne quos crediti Vobis greges *spiritualium bestiarum patiantur incursus*, sed eos caelestis doctrinae pabulo nutrire monitis quidem legibusque salutaribus, at exemplo potissimum; quo spectant quae et Vobis dicta sunt a Domino: „vos estis lux mundi.... sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra „bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in coelis est;“ quod unum maxime valet tum ad movendos animos, tum ad obstruendum os loquentium iniqua, secundum illud Apostoli: „In omni„bus te ipsum praebe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, ver„bum sanum irreprehensibile, ut is, qui ex adverso est, vereatur nihil habens malum dicere de „vobis.“ Ita fiet, ut non modo quid agendum sit videant populi, sed ut agant reipsa, ac tanquam Apostoli, sic et Vos sal terrae sitis; hoc est, putore adempto peccatorum, qua semel imbuti per Vos fuerint homines, vitae morumque integritas diutissime incorrupta servetur. Haec sunt vota nostra, hoc freti virtute studiisque vestris, Deo adiuvante, confidimus consecuturos, ut erroribus vitiisque profligatis, pietate corroborata induant fide-

(1) Idem graviter agatur contra furti scelus quod tot modis totque damnis societatem conturbat.

les, ut hortatur Apostolus, „sicut electi Dei sancti et dilecti, viscera misericordiae, beni„gnitatem, humilitatem, modestiam, patientiam supportantes invicem, et donantes sibimet„ipsis, sicut et Dominus donavit nobis: super omnia autem caritatem habeant, quod est „vinculum perfectionis;" quod scilicet Christianas omnes simul iunctas secum fert, et conservat virtutes, atque hominem Deo coniungit, in quo tota hominis perfectio est. Hunc fructum sacri Iubilaei maximum ex Christi Iesu Dei ac Redemptoris nostri meritis, Sanctorumque omnium ut capere Vobis contingat laborum vestrorum; huius ut Nos voti compotes faciat misericordiarum Pater et Deus totius consolationis per eumdem Filium suum Redemptorem nostrum, cuius eadem fuit precatio cum ait: *rogo*, *Pater*, *ut unum sint sicut et nos,* quanta possumus animi contentione obsecrantes Apostolicam Benedictionem Vobis, et commissis curae vestrae gregibus peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Octavo Kal. Ianuarii Anno incarnationis Dominicae Millesimo octingentesimo vigesimo quinto Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Typis Ludov. Dionis. Stæger Jasło, 1875.